

Viața înainte de Photoshop: Șterși din trecut

Łukasz Migniewicz

Surse

Sursa A

În februarie 1990 a apărut prima versiune de Adobe Photoshop. Acest program amplu pentru crearea și editarea de grafică raster e un produs fără de care nu se poate imagina lumea contemporană media [...]. Cuvântul în sine s-a strecurat în limbajul informal și funcționează în mintea oamenilor din diferite straturi sociale ca sinonim cu „îmbunătățirea imperfecțiunilor corpului”. Atât tinerii, cât și adulții spun „o vom photoshopa”, asta însemnând îmbunătățirea unor aspecte ale unei fotografii pe care le consideră nedorite, învechite sau inestetice . [...] Retușul era deja utilizat în mod curent în secolul al XIX-lea, când a fost inventată fotografia. Nu e de mirare, având în vedere că, în principiu, primii fotografi erau și pictori de portrete. [...] Așadar, idealizarea a fost utilizată sub forma manipulării peliculei de pe care erau dezvoltate, mai târziu, fotografiile „îmbogățite manual” [...] Înainte de fotografia digitală, a existat fotografia analogică, iar pentru a obține o fotografie, trebuia mai întâi dezvoltat un negativ, iar apoi se folosea un aparat de mărit, pentru a expune imaginea fotografică pe hârtie. În acest scop, era nevoie de o cameră obscură și de o serie întreagă de agenți chimici. [...] Atunci când fotografia [...] a devenit accesibilă tuturor, fotografii făcea poza, iar de editarea acesteia se ocupa altcineva. De obicei erau retușate imperfecțiunile pielii, cum sunt pistruii sau ridurile, prin diluarea și netezirea acestui aspect fizic [...] Editarea lua aproximativ șase ore. Înainte de cel de-al Doilea Război Mondial, se publicau chiar manuale speciale de retușare. Manipulările legate de retușarea fotografiilor erau utilizate mai ales pentru a prezenta istoria țărilor și a sistemelor politice [...] Fotografiile Elisabetei, împărăteasă a Austriei și regină a Ungariei, erau retușate iar apoi publicate ca portrete oficiale. Unele dintre ele erau destul de ciudate, având în vedere că fața ducesei de Bavaria era decupată și lipită peste altă fotografie în care apărea în ținute diferite. În anii 1860 a fost făcută și una

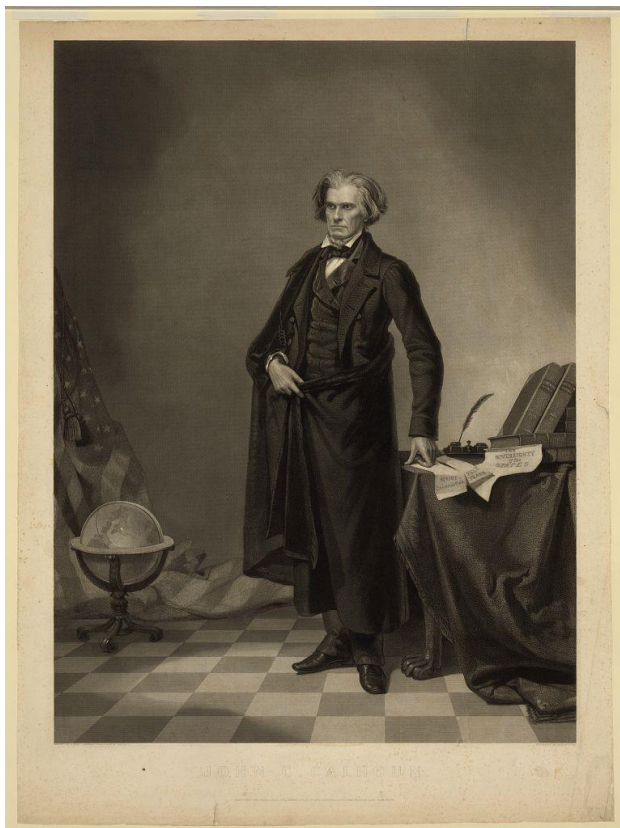
dintre cele mai faimoase fotografii ale Americii: [...] Portretul lui Abraham Lincoln, iar 35 de ani mai târziu, cu ajutorul unor instrumente simple cum sunt lanceta chirurgicală, foarfecile și o periută, capul președintelui a fost combinat cu corpul politicianului American John Calhoun. În mod ironic, președintele susținea abolirea sclavagismului în timp ce adversarul său politic, Calhoun, era chiar împotriva [...]

FOTO4U blog, *Retușarea fotografiilor înainte de inventarea Photoshopului [Retuszowanie zdjęć przed wynalezieniem Photoshopa]* [accesat pe 5 decembrie 2020]. Accesibil pe blogul FOTO4U: <https://www.foto4u.pl/blog/artykul/retuszowanie-zdjec-przed-wynalezieniem-photoshopa>.

Sursa B

Juxtapunerea a două fotografii. În dreapta, o fotografie manipulată (cca. 1865) a președintelui SUA, Abraham Lincoln, unul dintre coautorii celui de al 13-lea Amendament la Constituția SUA (Un amendament la Constituția Statelor Unite care abolește sclavia), al cărui cap a fost lipit în locul capului senatorului John C. Calhoun, unul dintre susținătorii sclavagismului, care a murit în 1850.

John C. Calhoun / pictat de T. Hicks; fotografiat de Brady; gravat de A.H. Ritchie, New York: A.H. Ritchie & Co., c1852 [accesat pe 5 decembrie 2020]. Accesibil la Biblioteca Congresului <https://www.loc.gov/pictures/item/2003679757/>

↑ John C. Calhoun

Abraham Lincoln / gravat de William Pate, New York, William Pate, 58 & 60 Fulton St. (1865?) [accesat pe 5 decembrie 2020]. Accesibil la Biblioteca Congresului: <https://www.loc.gov/pictures/item/2003654314/>

↑ Abraham Lincoln

Sursa C

Vladimir Lenin vorbind în Piața Sverdlov, Moscova, 1919

Fotografia din partea de sus a fost făcută în timp ce acesta se adresa publicului. Pe treptele ce duceau la tribună pot fi observați cei mai apropiați colaboratori ai lui Lenin – Lev Kamenev (sus) și Lev Troțki (jos). Nu a mai rămas nici urmă de ei în fotografia de mai jos. Ștergerea lor din fotografie a avut loc, cel mai probabil, în anii 1930, în timpul celor mai mari represiuni staliniste.

Vladimir Lenin vorbind în Piața Sverdlov, Moscova, 5 mai 1919, fotografat de Grigori Petrovici Coldstein [accesat pe 5 mai 2021]. Accesibil pe Wikipedia, enciclopedia liberă.
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:After_Lenin_Speech_1920.jpg

Masha Cessen, *The Photo Book That Captured How the Soviet Regime Made the Truth Disappear*, 15 iulie 2018, fotografat Grigori Petrovici Coldstein [accesat la 5 mai 2021]. Accesibil pe „New Yorker”:
<https://www.newyorker.com/culture/photo-booth/the-photo-book-that-captured-how-the-soviet-regime-made-the-truth-disappear>.

Sursa D

Scurtă biografie a lui Lev Kamenev

[...] În 1900 s-a căsătorit cu sora lui Lev Troțki, Olga Bronstein [...] A luat parte la Revoluția din 1905. În 1908 a venit la Geneva, unde, împreună cu Lenin și Zinoviev, a editat un ziar numit Proletarul (Пролетарий). Împreună, aceștia erau liderii principali ai mișcării bolșevice, fiind cunoscuți sub numele de 'troika'. [...] În ianuarie 1918, Lenin l-a trimis pe Kamenev într-o misiune la Londra, de unde a fost deportat după o săptămână. [...] Apoi, în 1919, acesta a devenit membru al Biroului politic (Politburo) al Comitetului Central, iar în 1923 a devenit vicepreședinte al Sovietului Comisarilor Poporului. Între 1918 și 1926 acesta a prezidat, de asemenea, consiliul municipal al Moscovei. În 1923, a făcut un pact cu Zinoviev și cu Stalin împotriva lui Troțki, ajutându-l pe Stalin să primească puterea absolută. În 1926, Stalin s-a întors împotriva lui Kamenev, îndepărtându-l din posturile de conducere: pentru câțva timp, acesta fusese comisar al poporului pentru comerț, ambasador în Italia și director la o editură [...] Pe 16 decembrie 1934, a fost arestat și condamnat la cinci ani de închisoare (Procesele de la Moscova), și în scurt timp, la zece ani de închisoare, fiind acuzat de tentativă de asasinat la adresa lui Stalin [...] În 1936, a fost condamnat la moarte și împușcat pe 25 august [...]

Lev Kamenev [accesat pe 5 decembrie 2020]. Accesibil pe Wikipedia, enciclopedia liberă: https://ro.wikipedia.org/wiki/Lev_Borisovici_Kamenev.

Sursa E

Scurtă biografie a lui Lev Troțki

A prezidat, începând cu 23 septembrie 1917, Sovietul din Petrograd al Deputaților Muncitorilor și Soldaților. A fost una dintre verigile cheie ale Revoluției bolșevice. La terminarea acesteia, și-a constituit propria formațiune în cadrul mișcării bolșevice. A fost unul dintre organizatorii Armatei Roșii și Comisar al poporului pentru afacerile armatei și flotei. [...] Lenin a murit în 1924. În acea perioadă, Troțki se afla, deja, în conflict cu Stalin [...] a pierdut lupta pentru putere în favoarea lui Stalin, împreună cu toate funcțiile pe care le-a deținut anterior [...] a fost nevoit să părăsească Uniunea Sovietică și a fost deposedat de cetățenia sovietică. Troțki era supravegheat în

permanență de către agenții sovietici și au existat mai multe încercări de a-l asasina. Stalin a hotărât să-l șteargă pe Troțki din istoria URSS, astfel încât să nu mai rămână nimic din amintirea lui [...] pe 20 august 1940 a fost ucis la ordinul lui Stalin, în casa sa, printr-o lovitură la cap [...]

Lev Troțki [accesat pe 5 decembrie 2020]. Accesibil pe Wikipedia, enciclopedia liberă: https://ro.wikipedia.org/wiki/Lev_Davidovici_Tro%C8%9Bki.

Sursa F

Numele fostului comandant al armatei nord-coreene a fost șters din documentele oficiale după demiterea și îndepărtarea sa de la putere [...]

În urmă cu un an, vicemareșalul Ri Yong-ho a devenit victima unei epurări, posibil legată de consolidarea puterii tânărului dictator Kim Jong-un asupra puternicelor forțe armate [...] În iulie 2012, acesta a fost îndepărtat din funcție și a dispărut din comunicatele oficiale. [...] Mareșalul urma să fie „șters” din documentele oficiale, după cum arată lista îndoliaților care au participat la funeraliile lui Kim Jong-il în decembrie 2011. Ri Yong-ho a ocupat un proeminent loc patru acolo, fapt ce sugera poziția sa înaltă în cadrul ierarhiei dictaturii. Totuși, în anuarul special din decembrie 2012 obținut de către jurnaliștii de la Daily NK, mareșalul fusese deja șters din listă [...] Din documentele oficiale dispăreau nume și uneori chiar fotografiile oficiale erau retușate, cel mai cunoscut exemplu fiind acela al lui Nikolai Ejov, șef al NKVD [serviciul de securitate sovietic] în perioada 1936–38, care a constituit cea mai sângeroasă perioadă a terorii staliniste. Când Stalin a hotărât să acționeze într-o manieră puțin mai blândă, acest colaborator a devenit incomod și a căzut victimă a aparatului de teroare. Până la urmă a ajuns într-o cameră de execuții a NKVD și a fost ucis. Una dintre imaginile din care a fost îndepărtat este o fotografie bine-cunoscută înfățișându-l pe Stalin plimbându-se în compania celor mai apropiați tovarăși ai săi de-a lungul malului Canalului Moscova-Volga [...]

Ca pe timpul lui Stalin. A căzut în dizgrație iar numele său a dispărut din documente [Jak za Stalina. Popadł w niełaskę i jego nazwisko zniknęło z dokumentów], 25 martie 2013 [accesat pe 5 decembrie 2020]. Accesibil pe tvn24.pl: <https://tvn24.pl/swiat/jak-za-stalina-popadl-w-nielaske-jego-nazwisko-zniknelo-z-dokumentow-ra335359-3436196>.

Surse G

[...] Acest proces de modificare continuă a fost aplicat nu doar ziarelor, ci și cărților, revistelor, pamfletelor, posterelor, pliantelor, filmelor, coloanelor sonore, desenelor animate, fotografiilor – fiecărui tip de literatură sau document ce putea să aibă o semnificație politică sau ideologică. În fiecare zi și aproape minut cu minut, trecutul a fost actualizat. În acest fel, fiecare previziune făcută de către Partid se putea dovedi corectă cu ajutorul probelor documentare și nicio știre sau exprimare de opinie aflată în conflict cu nevoile mișcării nu era lăsată să rămână înregistrată. Istoria nu era decât un palimpsest, bine curățat și rescris cât de des era necesar. În niciun caz nu ar fi fost posibil, odată cu comiterea faptei, să se dovedească faptul că ar fi avut loc vreo falsificare. Cea mai mare secțiune a Departamentului de Arhive, cu mult mai mare decât cea în care lucra Winston, consta pur și simplu din persoane a căror datorie era să urmărească și să colecteze toate exemplarele cărților, ziarelor și a altor documente ce erau depășite și trebuiau distruse. Un număr al ziarului 'The Times' care ar fi putut, datorită schimbărilor contextului politic sau al profețiilor greșite enunțate de Fratele cel Mare, să fie rescris de zeci de ori, se afla în continuare în dosarele lor cu data originală și nu exista nicio copie care să-l poată contrazice. Cărțile erau, de asemenea, rechemate și rescrise din nou și din nou, fiind republicate invariabil, fără a se recunoaște că s-ar fi făcut vreo schimbare în ele. [...]

George Orwell, 1984 (Editura Univers, București, 1991).